

T.C.
BALIKESİR
1. DARE MAHKEMESİ

ESAS NO : 2020/59
KARAR NO : 2020/878

DAVACI : TMMOB JEOLOJ MÜHENDİSLER ODASI
VEKİL : AV. MEHMET HORU
Hatay Sok. 23/5 Kızılay Çankaya/ANKARA

DAVALI : BURHAN YE BELEDİYE BAŞKANLIĞI
VEKİL : AV. YUSUF SEL
-UETS[16665-66277-17734]

DAVANIN ÖZETİ : Burhaniye İlçesi sınırlarındaki ruhsata esas sondaj sayılarının düzenlenmesi ile ilgili olarak tesis edilen Burhaniye Belediye Meclisinin 05.12.2019 tarih 365 sayılı kararının; hukuka aykırı olduğu, sondaj sayılarına ilişkin olarak Bakanlıkça yürürlükte bulunan yönetmelik ve uygulama esasları ile belirlenen esasların belediye meclis kararıyla değiştirilmesinin mümkün olmadığı ve davalı idare tarafından yönetmelik hükümlerine aykırı şekilde işlem tesis edildiği ileri sürülerek iptali istenilmektedir.

SAVUNMANIN ÖZETİ : Dava konusu işlem hukuka uygun olduğu, davanın reddi gerektiği savunulmaktadır.

TÜRK MİLLETİ ADINA

Karar veren Balıkesir 1. Daire Mahkemesi'nce, dava dosyası incelenerek işin gereği görülmüştür:

Dava; Burhaniye İlçesi sınırlarındaki ruhsata esas sondaj sayılarının düzenlenmesi ile ilgili olarak tesis edilen Burhaniye Belediye Meclisinin 05.12.2019 tarih 365 sayılı kararının iptali istemiyle açılmıştır.

09.03.2019 tarihli Resmî Gazete'de yayımlanan Zemin Ve Temel Etüdü Uygulama Esasları Ve Rapor Formatına Dair Tebliğin ekinde yer alan "Zemin ve Temel Etüdü Uygulama Esasları ve Rapor Formatı"nın 7.2.2.2 Sondajlar başlıklı maddesi,

"Sondajlar, yapı etki bölgesindeki zemin birimlerinin yatay ve dikey yöndeki davranışları ile fiziksel ve mekanik özelliklerinin belirlenmesi amacıyla yapılır. Sondajların bir diğeri amaçlı; yeraltı suyu seviyesinin belirlenmesi, kuyu içi arazi deneyleri yapılması ve gerekli laboratuvar deneylerinin yapılması için zemini karakterize edecek sayıda örselenmiş ve örselenmemiş numuneler alınmasıdır.

Sondajların planlaması, amaçta belirtilen hususların tümü bir arada değerlendirilerek en gayri müstait durum, etüdüün amacı, arazi koşulları, çevre yapılar, yapılacak/mevcut yapı karakteristikleri ve en ekonomik çözüm dikkate alınarak yapılacaktır.

Sondajlar TS EN ISO 22475-1 standardına uygun olarak yapılmalı ve sondajlarda amaçta belirtilen hususlara uyulmalıdır:

1) Sondaj sayısı ve derinlikleri, yapı etki derinliği, bina oturum alanının ve parselin büyüklüğü, arazi eğimi ve stabilite problemleri, temel taban kotu, temel boyutları ve

T.C.
BALIKESİR
1. DARE MAHKEMESİ

ESAS NO : 2020/59

KARAR NO : 2020/878

zemin birimlerinin özellikleri dikkate alınarak en az 3 adet olacak şekilde yeter sayıda planlanmalıdır.

- 2) Sondaj yerleri; vaziyet planı ve plankote üzerine i lenmelidir (EK-3).
- 3) Sondajların kot ve koordinatları (WGS84 koordinat sistemi), sondaj makinesinin türü, trafik tescil veya ruhsat tarihi, sondörün adı ve soyadı, sondajın başlangıç ve bitiş tarihleri, hava durumu, yeraltı suyu veya kin olarak sondajlar sırasında ve sondajların tamamlanmasından sonra yapılan gözlemler, zemin birimlerinin düzey yönündeki değişimleri, zemin tanımlamaları, deneyler için alınan numunelerin kalitesi ve sınıfı (örselemli veya örselenmemeli), arazide yapılan deneyler, sondajdan sorumlu olan ve logu hazırlayan jeoloji mühendisi tarafından EK-5'te verilen logda belirtilen asgari bilgileri sağlayacak şekilde kayıt altına alınmalı ve imzalanarak raporda sunulmalıdır.
- 4) Sondaj verisiyle çizilen kesitlerde sondaj yerleri gösterilmeli, jeolojik veriler kesitte farklı renklerde verilmeli, yeraltı suyu seviyesinin en düşük ve en yüksek kotları açık bir şekilde gösterilmelidir (EK-3).
- 5) Sondajlar sırasında alınan numune ve/veya karotlar TS EN ISO 22475-1 standardına göre alınmalı (kalite sınıfı belirtilmeli), etiketlenmeli, muhafaza edilmeli ve foto rafları çekildikten sonra bu bilgiler raporda sunulmalıdır.
- 6) Sondajlar sırasında yapılacak Standart Penetrasyon Testi'nde (SPT) otomatik ahmerdan kullanılmalıdır.
- 7) Sondaj kuyusu boyunca her 1.50 m.'de bir Standart Penetrasyon Testi (SPT) yapılmalıdır. Her kuyuda en az 2 SPT numunesi (örselemli numune) alınarak laboratuvar analizi yaptırılmalıdır.
- 8) Kohezyonlu (killi ve/veya siltli) zeminlerde açılacak sondaj kuyularının en az 2 adedi içinde Standart Penetrasyon Testleri'ne ek olarak düzeyde en çok 3.00 m. arayla Presiyometre veya Kuyu Çi Veyn (Kanatlı Kesici) deneyleri yapılmalıdır.
- 9) Killi/çakıllı ve bloklu zeminlerde en çok 3.00 m. arayla Presiyometre deneyi yapılmalıdır.
- 10) Yapay dolgu tabakalarında açılacak sondaj kuyuları içinde Standart Penetrasyon Testleri'ne ek olarak düzeyde en çok 3.00 m. arayla Presiyometre deneyi yapılmalıdır.
- 11) Kohezyonlu zeminlerde açılacak sondaj kuyularında düzeyde her 5.00 m.'de bir, her tabaka düzeyinde (hangisi küçükse) ve temel alt kotu seviyesinde 1 adet örselenmemeli numune (UD) alınmalıdır.
- 12) Yeraltı suyunun gözlemlendiği durumlarda, projenin ihtiyaçlarına göre en yüksek ve en düşük seviye ile akım yönü tespit edilmeli, debisi ve suyun kimyasal özelliklerinin belirlenebilmesi için numune alınmalıdır.
- 13) Sondajlarda geçilen birimler, loglarda, plan ve kesitlerde, ilgili Türk Standardında verilen (TS ISO 710-1/2/3/4/5/6/7 serisi) semboller ve renkler kullanılarak gösterilmelidir (EK-6).
- 14) Kaya ortamda tamamen karotlu ilerlenmeli, killi zemin ortamlardan örselenmemeli numune alınmalıdır. Zemin ortamda yapılan sondajlarda, karotlu ilerlenebileceği gibi delgi ile leminin burgulu sondaj takımı ile kuru yapılması da istenebilir.
- 15) Karot yüzdeleri (TCR, SCR, RQD) belirlenerek sondaj loglarına i lenmelidir.

T.C.
BALIKESİR
1. DARE MAHKEMESİ

ESAS NO : 2020/59

KARAR NO : 2020/878

Üç ba lık altında de erlendirilen karot yüzdelerinden Toplam Karot Yüzdesi (TCR), yüksek (%80-100 aralı nda) olmalıdır. Bu oranın tanımlanan de erlerden dü ük olması halinde nedenleri açıklanmalı, karot kaybı karot sandı nda ilgili derinliklerde i aretlenerek belirtilmelidir. Karot verimini yükseltmek için en az çift tüplü karotiyer vb. daha geli mi sistemler kullanılmalıdır.

16) RQD de eri s fıra yakın, ayrı mı , zayıf kayaların do ru tanımlanması için bu birimlerde SPT deneyi (refü de eri elde edilmesi durumunda Presiyometre deneyi) yapılması ve numune alınması gereklidir.

17) Sondaj kuyularının çeperlerindeki göçmeler ile yüzeyden dü ebilecek parçalar nedeniyle kuyunun kapanmasının önlenmesi amacıyla kuyu tabanına kadar alt kısmı delikli PVC boru indirilmelidir. Ayrıca; kuyu a zına kapak yapılarak kuyu etrafı betonlanmalı, uzun süreli yeraltı suyu seviyesi ölçümü yapılmasına olanak sa lanmalıdır.

18) Mühendislik problemleri, yerel jeolojik ve hidrojeolojik artlar esas alınarak sondaj içindeki numune alım noktalarının sayısı ve derinli i belirlenmelidir.

19) Kontrol mühendisi tarafından, sondaj sırasında yapılan arazi deneyleri, yeraltı suyu ölçümleri ile yeterli sayıda deney numunelerinin aldı nı gösteren ve EK-7'de verilen tutanak doldurularak imzalanmalı ve bu tutanak rapor ekinde verilmelidir.

a) Sondaj Sayıları:

1) **Temel taban alanı 300 m²'den az olan ve tek bloktan olu an yapılarda en az 3 adet sondaj yapılmalıdır. Taban alanının her 300 m² artı nda bir sondaj ilave edilmelidir.**

2) **Site tipi çoklu blokların bulundu u sahalarda blokların temel tabanının bulundu u alanlarda zemin birimlerini tarifleyecek ve sahayı tarayacak ekilde sondaj adedi belirlenebilir.**

3) **Sondaj sayısı, taban alanı 1000 m²'yi geçen binalarda birer adet bina kö elerinde ve 1 adet ortada olmak üzere en az be adet olacak ekilde planlanmalıdır.**

b) Sondaj Yerleri:

1) **Topo rafik ve jeomorfolojik ko ullar özel yerlere i aret etmiyorsa, sondaj yerleri yapı planının kö elerine ve ortasına gelecek ekilde seçilebilir.**

2) **Yapı tipleri ve yerleri belirli ise, geni sahalarda yapıların yerle imine uygun olarak ve sahayı tarayacak ekilde sondaj noktaları seçilebilir.**

3) **Yerle imi belirsiz proje sahalarda, bir karelej üzerinden sondaj yerleri planlanabilir.**

4) **Dilatasyonla ayrılmı binalarda her blok altına en az 1 adet sondaj gelecek ekilde planlama yapılmalıdır.**

5) **Sondajlar arasındaki mesafeler 40-50 m.'yi geçmeyecek ekilde belirlenmelidir.**

6) **Derin kazı yapılması gereken, ev açısı yüksek olan sahalarda ilgili stabilite analizlerinin (örne in ankraj kök bölgelerinin yer aldı ı bölgede) yapılabilmesi için arsa sınırı dı nda da yeterli derinlikte sondaj yapılması önerilir (EK-3'de SK-10, SK-11).**

7) **Yeraltı suyu varlı ı durumunda sondajlar aynı zamanda, üçgenleme yöntemiyle kot cinsinden yeraltı suyu seviye konturları çizilerek yeraltı suyu akım yönü**

T.C.
BALIKESİR
1. DARE MAHKEMESİ

ESAS NO : 2020/59

KARAR NO : 2020/878

belirlenebilecek şekilde tasarlanmalıdır.

8) Sondajlardan en az 3'ü, planda üçgen olu turacak şekilde ve 3 zemin kesiti tanımı yapılabilecek şekilde seçilmelidir.

9) Jeofizik ölçümlerde anomaliler ve farklı zemin profillerinin gözlenmesi halinde sondaj noktaları bu bölgedeki birimleri tanımlayacak şekilde planlanmalıdır.

c) Sondaj Derinlikleri:

A a da belirtilen derinlik kriterleri projenin büyüklü ü, önemi ve zemin ko ullarına göre belirlenen sondaj adedinden en az 3'ünde uygulanmalıdır.

1) Sondaj derinliklerinin, yapı etki bölgesi içindeki tüm zemin birimlerini kapsadı ndan emin olunmalıdır. Saha veya yakınında ev bulunması veya derin kazı yapılması durumunda; ev stabilite hesaplarını yapabilecek ve olası istinat yapılarını tasarlayabilecek verileri elde edecek şekilde sondaj derinlikleri belirlenmelidir.

2) evli yüzeylerde sondaj derinli i muhtemel kayma yüzeyinin altına inecek, kayma yüzeyi altındaki zemin birimleri de tespit edilebilecek şekilde seçilmelidir.

3) Yeraltı suyu altında kalan temel kazısı çukurlarında veya su geçirimsizli i sa lanması gereken durumlarda sondaj derinli i belirlenirken ayrıca hidrojeolojik ko ullar da göz önünde bulundurulmalıdır.

4) Derin kazı gereken projelerde, sondaj derinli i kazı tabanından kazı derinli inin en az yarısı kadar derinliklere inecek şekilde planlanmalıdır.

5) Sondaj derinli i, bina temelleri için temel tabanından ba layarak yapı geni li inin en az 1.5 katı veya net temel taban basıncından kaynaklanan zemindeki gerilme artı mın () zeminin kendi a ırlı ndan kaynaklanan efektif gerilmenin ('vo) % 10'una e it oldu u derinlikten (=0.10 'vo) daha elveri sizi olacak şekilde seçilecektir.

6) Yük etki alanları kesi en biti ik nizam veya birden fazla binanın bulundu u alanlarda sondaj derinli i, kesi im bölgesinde, temel alt kotundan itibaren en büyük temelin kısa kenar uzunlu unun 1.5 katı derinli inde olmalıdır.

7) Kazıklı temel uygulamasının gerekebilece i durumlarda, sondaj derinli i kazık ta ma gücü ve oturma hesaplamalarını yapmaya olanak sa layacak şekilde seçilecektir.

8) Sondaj derinli i, kazıklı temel sistemlerinde öngörülen kazık uç kotundan ba lamak üzere, kazık grubunun olu turdu u dikdörtgenin kısa kenarı uzunlu unda (en az 4 m.) seçilmelidir.

9) Hedeflenen sondaj derinliklerinden önce yapı etki bölgesi içinde tamamen ayrı mı kaya (W5) ve çok ayrı mı kaya (W4) (ISRM) birimler hariç olmak üzere, kaya birimler ile kar ıla ılması durumunda en az 3.00 m. daha karotlu sondaja devam edilmelidir. Ayrı mı ve rezidüel birimler için en az 5.00 m. daha sondaja devam edilmelidir.

10) Sondajlarda üstyapıdan gelen yükler açısından yeterli ta ıyıcı niteli e sahip zemin birimlerine inilmelidir.

11) Temel alt kotundan itibaren 10.00m.'lik zemin birimleri içerisinde yeraltı suyu ve sıvıla abilir zemine rastlamı ise sondaj derinli i temel alt kotundan itibaren en az 20.00 m. olacak şekilde belirlenmelidir.

12) Sondaj derinli i, kazıklı temel gerektiren yapılar için kazık ucundan itibaren

T.C.
BALIKESİR
1. DARE MAHKEMESİ

ESAS NO : 2020/59

KARAR NO : 2020/878

kazık çapının 5 katı veya kazık ucunun soketleneceği derinlikten az olamayacağı kabulü (en az 5.00 m.) ile planlanmalı ve yapılmalıdır.

d) Numune Alma:

Numune alma esnasında aşağıda belirtilen hususlara dikkat edilmelidir.

1) Numune alma sırasında TS EN ISO 22475-1 standardına uyulmalıdır.

2) Numune alma yöntemi; zeminlerin tanımlanması, sınıflandırılması ve yapılacak laboratuvar deneyleri için gerekli numune alma kategorisi ve kalite sınıfına göre seçilmelidir.

3) Zeminlerde her 1.5 metrede 1 adet veya her zemin birimi derinliğinde en az 1 adet numune alınacak şekilde numune alımı planlanmalıdır. Büyük taneler içeren zeminlerde, numune çapı, numune alınan malzemenin en büyük tane boyutuna göre seçilmelidir.

4) Sondajlar sırasında zemin ve/veya kaya numuneleri alınırken, bu numuneler üzerinde yapılacak laboratuvar deneyleri ve bu deneylerde kullanılacak numune çapları (3-eksenli hücre, konsolidasyon halkası, makaslama kutusu vb.) önceden belirlenerek, numuneler bu deneylerin gerektirdiği uygun çap ve boyda alınmalıdır.

5) Numune alma, taşıma, sınıflama ve depolama süreçleri dikkate alınarak laboratuvar deney numunelerinin seçimine dikkat edilmeli, deney sonuçlarında bu husus göz önüne alınmalıdır.

6) Sert zeminlerde, yüksek kalitede numune elde etmek için doğru sondaj teknikleri kullanılmalıdır.

7) Durağan olmayan gevşek zeminlerde kuyular, muhafaza ve/veya sondaj sıvısıyla desteklendikten sonra deney numuneleri alınmalıdır.

8) Sondaj sıvısı veya çamurunun kullanıldığı tekniklerde örselenmemiş numune alım işlemlerinde numunelerin kuru tutulması sağlanmalıdır.

9) Çakma yöntemiyle numune alma işleminde, numune alıcılar yavaşça ve döndürülmeden kullanılmalıdır.

10) Örselenmemiş numune alımında zeminin su içeriğinin korunması için gerekli önlemler hemen alınmalıdır.

11) Numuneler bozulma olmayacak şekilde taşınmalı, depo edilmeli, ısı, donma, titreşim ile şok etkisinden korunmalıdır.

12) Kayalarda sondajdan numune alımı en azından çift tüplü karotiyerle ilerleme sağlanarak yapılmalı, alınan karotlar, karot sandıklarına standartlara uygun olarak yerleştirilerek laboratuvarlara gönderilmelidir.

13) Yeraltı suyundan numune alımında, öncelikle sondaj ve ara tırma çukuru açımı sırasında kirli suyun dışarı atılması ve sonrasında numune alınması uygun olup, gözlem kuyularının her akiferden ayrı numune alınacak şekilde açılması ve teçhiz-tecrit edilmeleri gerekmektedir.

14) Numune alma işlemi kayıt altına alınmalı ve numuneler etiketlenmelidir." eklindedir.

Dosyanın incelenmesinden; Burhaniye Belediye Meclisinin 05.12.2019 tarih 365 sayılı kararıyla Burhaniye ilçe sınırlarındaki ruhsata esas sondaj sayılarının düzenlenmesine karar verilmesi üzerine anılan kararın iptali istemiyle bakılmakta olan davanın açıldığı

T.C.
BALIKESİR
1. DARE MAHKEMESİ

ESAS NO : 2020/59

KARAR NO : 2020/878

anlatılmaktadır.

Olayda; Burhaniye Belediye Meclisi tarafından bazı alanlarda 3 olan sondaj sayısının düürülmesine ve site tipi çoklu blokların bulunduğu sahalarda sondaj sayılarının neye göre belirleneceğinin tam belirlenmesine eklinde meclis kararı alındı, yukarıda yer verilen esaslar incelendi inde ise sondaj sayısının 3'ten az olmayacağı kurala bağlanmıştır, dolayısıyla sondaj sayısının Belediye Meclisi kararıyla 3'ten artırıldığı düürülmesinin mümkün olmadığı anlaşılmıştır.

Bu durumda; deprem sırasında meydana gelebilecek zararların önlenmesi noktasında zemin etütlerinin önemli bir yer tuttuğu, bu kapsamda sondaj çalışmalarının yeterli şekilde ve sayıda yapılmasının bir gereklilik olduğu, bu gereklilik gözetilerek sondaj sayılarının en az 3 adet olacak şekilde yeter sayıda planlanması gerektiğinden Tebliğ hükmünün yürürlüğe konulduğu, bu çerçevede sondaj sayısının 3 adetten az olamayacağı öngören Tebliğ hükümlerine aykırı şekilde tesis edilen Belediye Meclisi kararında hukuka uygunluk bulunmadığı sonucuna varılmıştır.

Açıklanan nedenlerle, dava konusu işlemin **PTALİNE**, hakkında dökümü yapılan 166,60-TL yargılama giderinin ve Avukatlık Asgari Ücret Tarifesi uyarınca belirlenen 1.700,00-TL avukatlık ücretinin davalı idare tarafından davacı tarafa verilmesine, posta ücreti avansından artan kısmın kararın kesinleşmesinden sonra davacı tarafa iadesine, kararın tebliğini izleyen günden itibaren (30) gün içerisinde İzmir Bölge Daire Mahkemesi'nde istinaf yolu açık olmak üzere, 22/10/2020 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

Başkan
MUSTAFA HASTAOĞLU
101552

Üye
MEHMET SÜMEN
182316

Üye
AHMET OKUMU
182294

YARGILAMA GİDERLERİ	
Bağvurma Harcı :	54,40 TL
Karar Harcı :	54,40 TL
Vekalet Harcı :	7,80 TL
Posta Gideri :	50,00 TL
TOPLAM :	166,60 TL